

MINI-BOOM I SIKTE

*GLOBALA EKONOMISKA UTSIKTER
Mars 2021*

Förord

VACCIN PÅ PLATS OCH MINI-BOOM I SIKTE

För ett år sedan – mitt uppe i brinnande pandemi – var det svårt att tro att vi ett år senare skulle ha ett vaccin på plats. Detta räddar både liv och ekonomier! I takt med att vaccinationsprogrammen rullas ut och restriktionerna kan lättas kommer den globala ekonomin återhämta sig. Återhämtningen går dock i otakt till följd av att olika länder har kommit olika långt med vaccineringen. Just nu ligger Asien och USA före medan Europas återhämtning hämmas av en ny våg av smittspridning och försenade vaccinationer. Men framåt sommaren är förhoppningen god att även européerna är vaccinerade och kan börja röra sig mer fritt och lätta på sina plånböcker. Hushållen har under pandemin mer eller mindre frivilligt ökat sitt sparande och har ett uppdämt behov av konsumtion. Tillsammans med tillväxtinjektioner från en expansiv penningpolitik och omfattande stimulanspaket talar det för att vi har en mini-boom i ekonomin i sikte.

Tack vare de omfattande krispaket och stödåtgärder som har sjuösatts av centralbanker och regeringar världen över har fallet i global BNP begränsats till 3,5 procent. Centralbankerna har säkerställt tillgång till likviditet på marknaden. Korttidspermittering och andra stödåtgärder har bidragit till att minimera antalet konkurser och hålla nere arbetslösheten. De hårdast drabbade delarna av tjänstesektorn – resor, hotell och kulturella näringar – kämpar fortsatt i motvind till följd av ihållande restriktioner. I dessa sektorer finns det fortsatt ett stort behov av stödåtgärder för att de ska klara sig igenom pandemin.

Coronapandemin har på många sätt påverkat vårt sätt att leva och arbeta och utan tvekan har vi alla blivit avsevärt mer digitala. Digitaliseringen är en pågående trend och inget nytt men har tagit ett enormt kliv under pandemin. I vilken utsträckning dessa beteendeförändringar kvarstår efter pandemin är för tidigt att säga. En sak är dock säker och det är att människan är en social varelse som har behov av att mötas, umgås och upptäcka nya platser och miljöer. Vi kommer att arbeta på kontor, vi kommer att resa både privat och i tjänsten men förhoppningsvis på ett mer hållbart sätt.

I bästa fall har vi lärt oss något under pandemin som gör att vi har en mindre sårbar och mer hållbar framtid framför oss! Med den nya presidenten Joe Biden i Vita huset kan vi se framför oss en lugnare geopolitisk period men den underliggande konflikten mellan de båda stormakterna USA och Kina kvarstår. Och glöm inte att hålla lite extra koll på inflationen för tänk om den trots allt tar fart ...

Lena Sellgren
Chefekononom

LENA SELLGREN

Chefekononom
Business Sweden

DEN GLOBALA EKONOMIN

ÅTERHÄMTNING I OTAKT

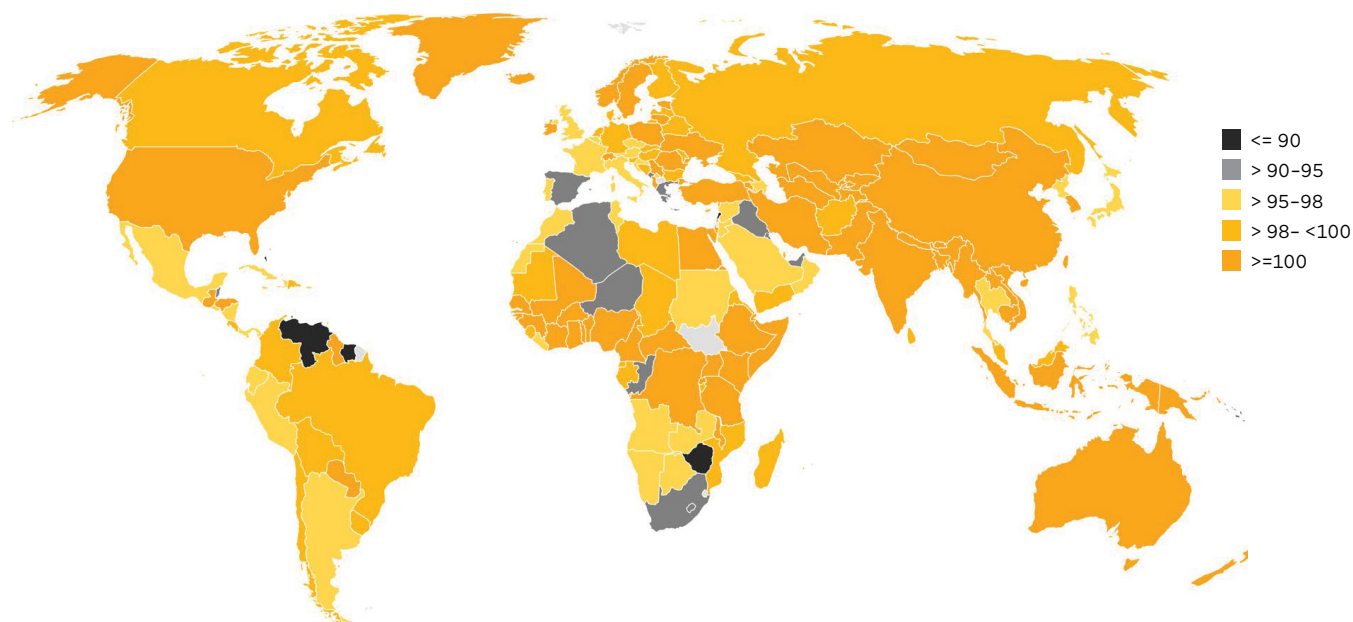
Återhämtningen i den globala ekonomin fortsätter i takt med att vaccinationsprogrammen rullas ut världen över understödd av en expansiv penningpolitik och massiva finanspolitiska stimulanspaket. Takten i återhämtningen skiljer sig dock åt mellan olika regioner. I Europa fördröjs återhämtningen i en långdragen pandemi och försenade vaccinationsprogram. Asien liksom USA ligger före och BNP når förkrisnivå redan i år, medan det dröjer en bit in på 2022 innan den europeiska ekonomin har återhämtat tappet. Knappt 40 procent av världens länder väntas vara tillbaka på förkrisnivå i år men nästa år stiger andelen till 80 procent. Global BNP växer med 6,2 procent 2021 och med 4,5 procent nästa år, efter ett fall på 3,5 procent i fjol.

Vi har lämnat ett märkligt år bakom oss där världsekonomin drogs ner i recession till följd av coronapandemin. Det blev dock inte så stora störningar i leverantörskedjorna som befarades under våren. Såväl global handel som industriproduktion har återhämtat sig förvånansvärt bra och är mer än väl tillbaka på förkrisnivå. Däremot har de delar av tjänstesektorn som kräver fysisk kontakt

så som resor, hotell och kulturella näringar det fortsatt tufft och är i behov av stöd. Fjolåret avslutades svagt till följd av ökad smittspridning och återinförda restriktioner. Även första kvartalet i år väntas bli svagt samtidigt som vaccinframgångarna och den påbörjade utrullningen av vaccinationsprogram har medfört att utsikterna framåt ljusnat. Detta syns i framåtblickande indikatorer som inköpschefsindex (Purchasing Managers' Index, PMI). Global PMI för industrin ligger i tillväxtzonen samtidigt som pessimismen i tjänstesektorn tycks ha bottnat. Även hushållens förtroende är på väg tillbaka. Tillväxtutsikterna har särskilt stärkts i USA men även i stora delar av Asien. Ett förbättrat hälsoläge, utrullning av vaccinationsprogram tillsammans med det amerikanska stimulanspaketet "American Rescue Plan" på 1 900 miljarder USD bidrar till att lyfta BNP-tillväxten påtagligt i USA i år.

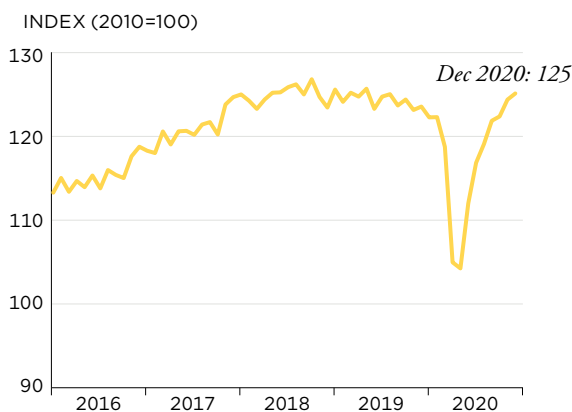
Framåt sommaren när de utvecklade länderna världen över väntas lätta på restriktionerna kommer vi sannolikt att se en mini-boom i den globala ekonomin. Återhämtningen breddas då till att omfatta även den hårt drabbade delen av tjänstesektorn – resor, hotell och kultur – som väntas

ÅTERHÄMTNINGSGRAD I BNP 2021 JÄMFÖRT MED 2019, NIVÅ I FASTA PRISER, PROCENT

NYTT TRYCK EFTER STORT TAPP

Världshandeln med varor, fasta priser

Källor: Macrobond, CPB World Trade Monitor, Business Sweden (2021)

få en rejäl skjuts. Hushållen har mer eller mindre ofrivilligt ökat sitt sparande under pandemin och det finns ett uppdämt behov av konsumtion. Samtidigt förblir inflation och räntor låga även om oro för inflation och höjda räntor blossat upp den senaste tiden, inte minst i USA. Omfattande finanspolitiska stimulanser och ett uppdämt konsumtionsbehov kan medföra att inflationen stiger om företagen inte kan möta en kraftig uppgång i efterfrågan. Men för att inflationen ska stiga varaktigt krävs en åtstramning på arbetsmarknaden som pressar upp lönerna. Den risken bedöms i alla fall i nuläget som liten.

Flertalet av tillväxtekonomierna har drabbats hårt av pandemin och fortsätter att kämpa med att begränsa smittspridningen. De har stora utmaningar med tillgång till vaccin och vaccinationsprogram. Detta gör att utsikterna för återhämtning är osäker, särskilt i närtid. Tillväxtekonomierna gynnas av återhämtningen i den globala efterfrågan liksom uppgången i råvarupriserna. Dessutom är de finansiella förutsättningarna – till skillnad från under finanskrisen – gynnsamma även om oron för inflation har ökat och obligationsräntorna krupit uppåt.

FÖRDRÖJD ÅTERHÄMTNING I EUROPA

Europa är en av de hårdast drabbade regionerna i världen både vad gäller dödstal och skadeverkningar på ekonomin. En ytterligare våg av smittspridning gör att coronapandemin fortsätter att dominera den politisk-ekonomiska dagordningen. Flera länder i Europa har tvingats återinföra omfattande restriktioner och stänga ner delar av samhällena igen. Tillsammans med förseningar i utrullningen av vaccinationsprogram fördröjs återhämtningen i Europa. De europeiska ekonomierna stöttas dock av det återhämtningspaket ”Next Generation EU” som EU:s regeringschefer enades om förra året. Paketet uppgår till 750 miljarder euro, varav huvuddelen (672 miljarder euro) utgör bidrag och resterande del är lån. BNP för Europa som helhet föll med hela 6,4 procent i fjol och väntas öka med 4,2 procent i år och 4,6 procent nästa år. Det dröjer därmed en bit in på 2022 innan Europa når förkrisnivå.

ASIEN EN TILLVÄXTMOTOR

De asiatiska ekonomierna har – med undantag av framför allt Indien och Indonesien – drabbats förhållandevis lindrigt av pandemin. Länderna har lyckats hålla nere smittspridningen till ett minimum och fallet i BNP för regionen som helhet begränsades till 1,1 procent 2020. I år växer BNP i regionen med 6,8 procent och nästa år med 4,7 procent. Det innebär att regionen som helhet når upp över förkrisnivå redan i år. Regionen agerar tillväxtmotor för den globala ekonomin med Kina som tydligt draglok. Kina är ett av få länder i världen som hade en positiv BNP-tillväxt i fjol.

STIMULANSPAKET LYFTER NORDAMERIKA

Det är stora skillnader i hur pandemin har slagit mot de olika länderna i Nordamerika. USA präglas fortsatt av coronapandemin och politisk polarisering. Men i och med att den nya administrationen har installerats och börjat arbeta har en lugnare period infunnit sig. Det

EFTERLÄNGTAT LYFT FÖR GLOBAL BNP

REGION	BNP-tillväxt, fasta priser, %			Andel av global BNP 2019, %**
	2020	2021p	2022p	
Globalt*	-3,5	6,2	4,5	100
Sverige	-3,0	4,0	3,5	1
Asien och Oceanien	-1,1	6,8	4,7	37
Europa	-6,4	4,2	4,6	25
Nordamerika	-3,9	6,8	3,0	28
Sydamerika	-6,9	5,2	3,2	4
Afrika	-5,0	4,9	4,4	3
Mellanöstern	-5,8	2,0	4,3	3

*Tillväxten angiven för köpkraftsjusterad BNP

** Andelarna summerar inte till 100 till följd av avrundning

Källor: Oxford Economics, Business Sweden (2021)

omfattande stimulanspaketet på 1 900 miljarder USD som den nyttillträdde presidenten Joe Biden lyckades få igenom i kongressen bidrar till att lyfta amerikansk BNP med hela 7 procent i år. Det bidrar till att regionen får en BNP-tillväxt på 6,8 procent i år och 3 procent nästa år, efter ett fall på 3,9 procent i följ. Även om Kanada och Mexiko får draghjälp av den kraftiga uppgången i USA dröjer det innan deras ekonomier är tillbaka på förkrisnivå. Det gäller särskilt den hårt drabbade mexikanska ekonomin.

FINANSPOLITIKEN I FOKUS

För att den globala återhämtningen ska vara uthållig krävs även fortsättningsvis en stöttande penning- och finanspolitik i de flesta länderna. Räntorna ligger sedan en tid tillbaka på rekordlåga nivåer och centralbankerna har blåst upp sina balansräkningar ytterligare under pandemin. För de flesta centralbankerna lär det dröja innan det blir dags att trappa ner de penningpolitiska stimulanserna och höja styrräntorna. Det finns dock anledning att hålla ett vakande öga på den amerikanska centralbanken Federal Reserve (Fed). Även om den senaste tidens snabba uppgång i statsobligationsräntorna sannolikt inte kommer att fortsätta eftersom det underliggande inflationstrycket är begränsat.

Finanspolitiken – snarare än penningpolitiken – kommer att vara i fokus under återhämtningen. Omfattande återhämtningspaket har sjuöatts världen över, varav vissa uppgår till 10-15 procent av BNP eller mer. Det genom tiderna mest omfattande stimulanspaketet torde vara det amerikanska på 1 900 miljarder USD. Även EU-kommissionen har lanserat ett omfattande paket på 750 miljarder euro. Inriktningen på stimulanspaketet i EU och USA går i samma riktning med fokus på digitalisering och grön omställning. Finanspolitiken kommer sannolikt få en större roll för att stabilisera konjunkturen och inflationen, trots att detta primärt är centralbankernas ansvar.

På kort sikt är den största risken för den globala återhämtningen fördröjningar i vaccinationsprogrammen som medför att omfattande restriktioner blir kvar resten av året. Därutöver finns det en viss risk för störningar i leverantörskedjorna till följd av att industrin inte hinner med när aktiviteten i ekonomierna ökar och varuhandeln tar mer fart. Brist på halvledare är ett exempel. Även tillgång till frakt kan ha en hämmande effekt på återhämtningen. På längre sikt finns en oro för att hög skuldsättning ska tynga tillväxtutsikterna. En finansiell kris går inte heller att utesluta.

Brist på halvledare. I takt med att världsekonomin återhämtar sig har det uppstått en global brist på halvledare. De benämns också integrerade elektroniska kretsar (kretskort eller "mikrochips") och ingår i all modern elektronik som till exempel datorer, mobiltelefoner och TV-apparater. De dominerande halvledartillverkarna är Intel (USA), Samsung (Sydkorea) och TSMC (Taiwan). Amerikanska företag svarar för nära 50 procent av den globala försäljningen av halvledare.

Den nuvarande bristen har uppkommit genom flera samverkande omständigheter och bedöms vara övergående. Till följd av coronapandemin sjönk behovet av halvledare i fordonsindustrin under största delen av 2020 samtidigt som beställningarna från hemelektronikindustrin sköt i höjden. När fordonsindustrin nu växlar upp taktiken har halvledarproducenterna inte kapacitet att leverera.

Till bristen hör också att de successiva nedstängningarna av samhället under förra året minskade produktionen hos flera ledande halvledartillverkare, bland annat i Asien. Produktionen har också störts av enskilda incidenter som industribränder i Japan och snöstormen i Texas, som är centrum för den amerikanska halvledarproduktionen. USA har också som ett led i handelskriget med Kina infört exportrestriktioner på halvledare och halvledarmaterial till kinesiska företag.

Bristen på halvledare har lett till att många fordonstillverkare tvingats till veckovisa eller månadsvisa pauser av produktionen under inledningen av 2021. Produktionen av halvledare kommer sannolikt inte i kapp efterfrågan förrän under slutet av året.

Störningar i den internationella containertrafiken. Från november 2020 till februari 2021 trefaldigades kostnaden för sjöfrakt av större containrar från Asien till Europa. Under samma periodes dubblades kostnaden för containerfrakt från Nordamerika till Asien.

Den dramatiska nedgången i varuhandeln under första hälften av 2020 tvingade krisande fraktföretag att ställa av fartyg och stoppa många avgångar, med följden att tusentals containrar blev kvar tomma i Europa och Nordamerika. När suget efter importerade varor, inte minst hemelektronik, ökade kraftigt hos europeiska och amerikanska konsumenter i slutet av förra året, klarade fraktföretagen inte av att hantera efterfrågan. Bland annat kinesiska företag har brist på containrar och plats på fraktfartyg för sin export till Europa och USA. Minskningen av flygfrakten, varav en stor del sker med passagerarflyg, har också inneburit ett större tryck på den internationella containertrafiken.

SVERIGES EKONOMI OCH EXPORT

SVENSK EKONOMI KLARAR SIG VÄL

Den svenska ekonomin har klarat sig förhållandevis väl under pandemin och betydligt bättre än de flesta länderna i Europa. BNP-fallet i fjol begränsades till 3 procent. I år väntas BNP-tillväxten bli 4 procent och nästa år 3,5 procent. De finanspolitiska stödåtgärder som har vidtagits, exempelvis korttidspermittering, omställningsstöd och stöd för sänkta lokalhyror, har bidragit till att begränsa fallet i BNP. Antalet konkurser kunde begränsas liksom uppgången i arbetslösheten. Även det faktum att vi i Sverige inte har stängt ner vårt samhälle fullständigt är av betydelse. Den för Sverige viktiga varuexporten har utvecklats väl och var redan under hösten tillbaka på förkrisnivå. Dessutom har Riksbankens expansiva penningpolitik bidragit till att säkerställa tillgången på krediter och likviditet.

Tillväxtutsikterna har emellertid försämrats något i närtid till följd av ökad smittspridning och utökade restriktioner samtidigt som vaccineringen går trögt. Det drabbar framför allt den redan hårt drabbade tjänstesektorn som fortsätter att kämpa i motvind. Inom industrin kvarstår den starka optimismen och exportcheferna ser positivt på exportutvecklingen. Vaccineringen är avgörande för tillväxtutsikterna. Först när större delen

av den vuxna befolkningen är vaccinerad kommer man kunna lätta på restriktionerna. Det väntas ske framåt sommaren och då breddas tillväxten till att även omfatta tjänstesektorn. Hushållen har ett uppdämt behov av konsumtion och har ökat sitt sparande under pandemin. Förutsättningarna för en mini-boom i den svenska ekonomin är goda när hushållen väl lättar på plånboken.

Riksbanken väntas hålla styrräntan oförändrad på noll procent under prognosperioden. I takt med att svensk ekonomi återhämtar sig stärks kronan men sannolikt inte i så hög grad att det påverkar Riksbankens agerande eller exportvolymerna nämnvärt.

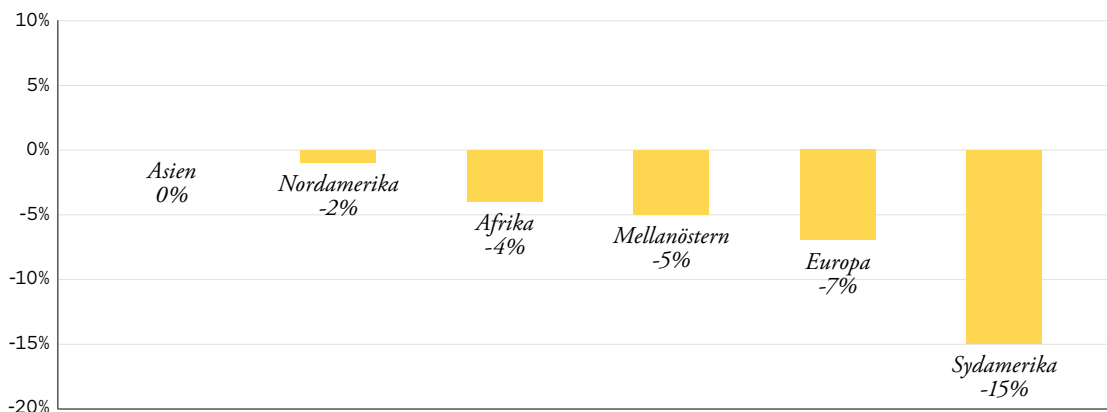
STARK ÅTERHÄMTNING I VARUEXPORTEM

Exporten är av stor vikt för svensk ekonomi då den utgör ungefär hälften av BNP. Att världshandeln hålls uppe är därför betydelsefullt för utvecklingen av den svenska ekonomin. Under pandemiåret föll varuhandeln globalt med 3,5 procent men återhämtade sig förvånansvärt snabbt och är redan mer än tillbaka på förkrisnivå. Det bidrar till att den svenska exporten utvecklas väl.

Business Swedens exportchefsindex för första kvartalet i år ökade tredje kvartalet i rad. Index

OFÖRÄNDRAD VARUEXPOR TILL ASIEN

Sveriges varuexport 2019–2020, tillväxt per region i procent

Not: Alla siffror i löpande priser
Källor: Statistiska Centralbyrån (SCB), Business Sweden (2021)

ligger på en historiskt hög nivå och signalerar stark optimism bland exportföretagen. En oroande faktor är dock att index för leveranstider ökade både i nuläget och på tre månaders sikt. Det indikerar förhoppningsvis att aktiviteten i företagen ökar men det finns en risk att det är tecken på utbudsbegränsningar eller störningar i utrikeshandeln. Om så är fallet kan det komma att begränsa tillväxten i industrin.

Sammantaget föll svensk export med 5,6 procent i fjol. Varuexporten föll endast med 2,6 procent medan tjänsteexporten föll med hela 12,2 procent. I takt med att världsekonomin återhämtar sig lyfter exporten men tjänsteexporten släpar efter. I år väntas den totala exporten öka med 5,5 procent med störst bidrag från varuexporten som ökar med 6,3 procent. Tjänsteexporten hålls tillbaka av ihållande restriktioner och ökar endast med 3,7 procent i år. Nästa år ökar den totala exporten med 4,7 procent. Största bidraget kommer då från tjänsteexporten som ökar med 7,1 procent, medan varuexporten ökar med 3,8 procent.

Det är stora skillnader i hur olika länder och regioner har påverkats av och hanterat coronapandemin. Återhämtningstakten kommer därför att skilja sig åt mellan olika regioner. Europa som är Sveriges viktigaste exportmarknad har drabbats hårt av pandemin och det dröjer in på 2022 innan den europeiska ekonomin är tillbaka på förskrisnivå. Svensk varuexport till Europa väntas öka med 5,6 procent i år, vilket är lägre än den totala varuexporttillväxten på 6,3 procent. Men nästa år ökar den med 3,8 procent vilket är i linje med totala varuexporttillväxten. Både Asien och Nordamerika väntas återhämta sig i en snabbare takt och tillväxten i Sveriges varuexport till dessa regioner väntas öka starkt i år. Varuexporten till Asien ökar med 9,3 procent i år och 4 procent nästa år. Till Nordamerika ökar den med 7,7 procent i år och 3,5 procent nästa år. Övriga regioner har drabbats betydligt hårdare av pandemin och det kommer att ta lång tid innan de återhämtar sig, vilket gör att exporten till dessa regioner utvecklas svagt.

KINA KLÄTTRAR SOM VIKTIG SVENSK EXPORTMARKNAD

SVERIGES 20 STÖRSTA EXPORTMARKNADER			
Land	Varuexport i mdr SEK, 2020	% tillväxt, 2019-2020	% av totala varuexporten
1. Norge	152,2	-6	10,7
2. Tyskland	151,4	-5	10,6
3. USA	120,7	0	8,5
4. Danmark	108,3	3	7,6
5. Finland	100,6	-8	7,0
6. Kina	78,3	9	5,5
7. Nederländerna	73,7	-7	5,2
8. Storbritannien	73,4	-10	5,1
9. Frankrike	58,3	-5	4,1
10. Belgien	50,7	-17	3,6
11. Polen	48,0	-3	3,4
12. Italien	38,4	-8	2,7
13. Spanien	26,1	-14	1,8
14. Japan	23,1	-8	1,6
15. Ryssland	18,6	-15	1,3
16. Australien	16,1	-8	1,1
17. Turkiet	14,8	13	1,0
18. Sydkorea	14,3	2	1,0
19. Schweiz	14,2	-18	1,0
20. Österrike	13,0	-12	0,9

Not: Alla siffror i löpande priser
Källor: SCB, Business Sweden (2021)

ASIEN OCH NORDAMERIKA DRAGLOK FÖR SVENSK EXPORTÖKNING

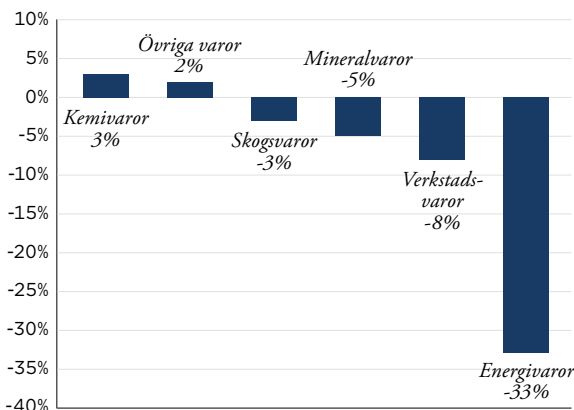
Sveriges export av varor

REGION	% tillväxt, fasta priser		Andel av Sveriges export 2020, %
	2021p	2022p	
Europa	5,6	3,8	71,7
Asien och Oceanien	9,3	4,0	13,5
Nordamerika	7,7	3,5	9,8
Sydamerika	5,1	6,5	1,3
Afrika	6,1	2,9	1,7
Mellanöstern	5,4	2,5	2,0
Globalt	6,3	3,8	100

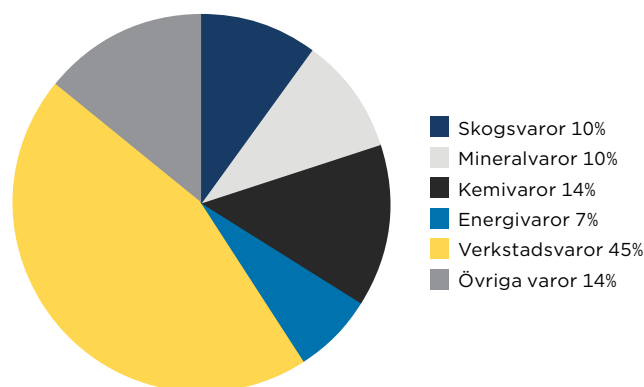
* Andelarna summerar inte till 100 till följd av avrundning
Källor: Oxford Economics, SCB, Business Sweden (2021)

VIKTIGA VERKSTADSEXPORTEN FÖLL MED 8 PROCENT

SVRIGES VARUEXPORT 2019-2020, Tillväxt per varugrupp i procent

SVRIGES VARUEXPORT 2020, Fördelning på varugrupper i procent

Not: Alla siffror i löpande priser
Källor: SCB, Business Sweden (2021)

EUROPA

LJUSNING I MÖRK TUNNEL

Coronapandemin fortsätter att helt dominera den politisk-ekonomiska dagordningen i Europa. En ytterligare, mycket kraftig våg av smittspridning och nya virusmutationer har i inledningen av det nya året slagit hårt mot det europeiska samhället och ekonomin. Nationella nedstängningar av olika omfattning i en andra eller tredje omgång har genomförts i flertalet europeiska länder. Efter en svag återhämtning under sommaren och hösten vände inhemsk efterfrågan åter nedåt i samklang med en ökad pessimism bland hushållen, detta trots omfattande statliga kris- och stimulanspaket och en expansiv penningpolitik. Arbetslösheten hålls nere av permitteringsstöd och förmånliga lån till företag i svårigheter.

I näringslivet pekar förtroendeindikatorerna genomgående uppåt. Den exportorienterade tillverkningsindustrin är betydligt mindre påverkad av coronavirusets andra våg än vid det första utbrottet förra våren. Leverantörskedjorna fungerar utan större störningar och industrin gynnas av en pandemirelaterad omfördelning i konsumtionen från tjänster till varor samt en återhämtning på exportmarknaden, främst i Asien som ligger före övriga regioner. Aktiviteten i delar av tjänstesektorn hämmas av de återkommande nedstängningarnas inskränkningar i personrörligheten och möjligheterna att bedriva näringsverksamhet. Konsumenternas beteendemönster är också inriktat mot att undvika smitta. Efterfrågan är fortsatt mycket låg i branscher som konsumentnära tjänster, persontransporter, kultur- och besöksnäringen.

De nya vaccinerna mot coronaviruset kan dramatiskt förändra läget till det bättre fram emot sommaren. Men en förväntad ny våg av smittspridning i kombination med förseningar i den pågående massvaccineringen innebär att den ekonomiska återhämtningen kommer att dröja. Samtliga europeiska länder utom Italien väntas dock att vara tillbaka på nivån innan krisen mot slutet av 2022.

EN TUDELAD EKONOMI

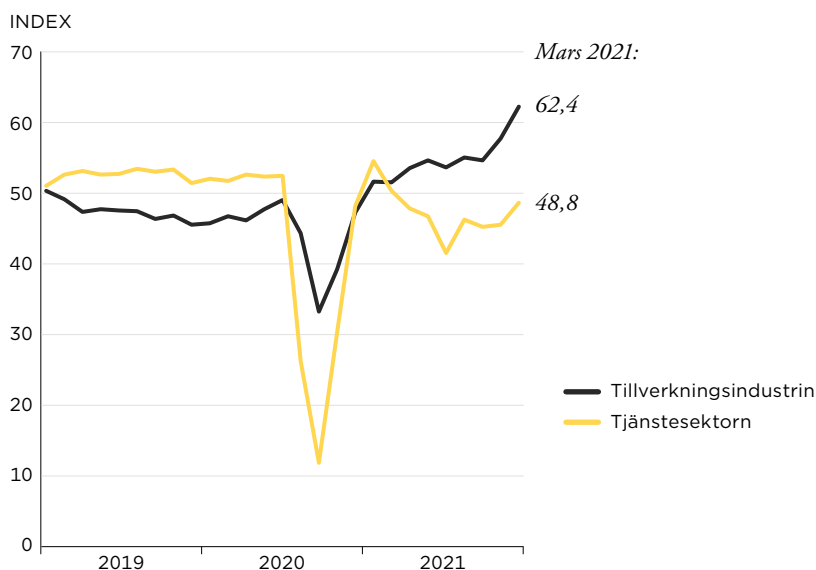
Euroområdet avslutade 2020 med nya omfattande nedstängningar av samhället och ett vikande fjärde kvartal som tog udden av den kraftiga återhämtningen tredje kvartalet, med en ryckighet

- Offentliga stöd håller uppe arbetsmarknaden
- Fortsatt svårt för konsumentnära tjänstesektorn
- Varierande styrka i återhämtningen

i det ekonomiska förloppet som framförallt var en effekt av de stora svängningarna i privat konsumtion. BNP-tappet uppgick till 6,8 procent för helåret, och ekonomin utvecklades fortsatt svagt även i inledningen av 2021. Samtidigt har tudelningen av euroområdets ekonomi i en relativt opåverkad industrisektor och en hårt drabbad tjänstesektor spetsats till ytterligare.

Industriproduktionen har successivt klättrat tillbaka till 90-95 procent av nivån innan krisen, med stora skillnader mellan länder. Enligt preliminära siffror föll euroområdets export tillbaka med knappt 10 procent 2020, vilket är i linje med nedgången i världshandeln under året. Indikatorer som Business Swedens exportchefsindex visar att den globala exportmarknaden utvecklas positivt, framför allt driven av en återhämtning i Asien. Tillväxtprognosen för euroområdets export av varor och tjänster landar på 8 procent för 2021.

EN TUDELAD EKONOMI
Euroområdet, inköpschefsindex

Not: >50 indikerar expansion, <50 indikerar kontraktion
Källor: Macrobond, IHS Markit, Business Sweden (2021)

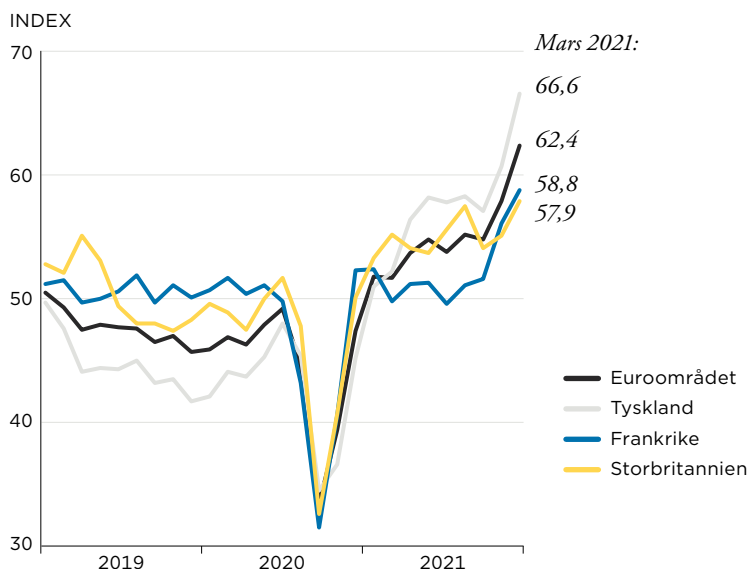
Inköpschefsindex för tillverkningsindustrin i euroområdet steg till rekordhöga 62,4 i mars. Samtidigt steg index för tjänstesektorn med drygt tre enheter till 48,8, vilket dock fortsatt är under 50-strecket och indikerar kontraktion. Detaljhandeln är volatil men har hämtat tillbaka mycket av tappet från fjolåret. Stora delar av den konsumentnära tjänstesektorn är dock fortsatt starkt beskurin av nationella nedstängningar och restriktioner, framför allt hotell- och restaurangnäringarna. Statliga förbud mot folksamlingar förhindrar publik eller skjuter på framtiden de flesta nationella och internationella evenemang inom idrotts- och kultursektorn. Näringslivets efterfrågan på affärsresor och mässor, utbildning och konferenser är mycket lågt. De fem största flygplatserna i Europa hade 70 procent färre passagerare 2020 än året innan, med det största raset noterat för internationella flygningar.

STABILISERAD ARBETSMARKNAD

En uppgång i arbetslösheten har hållits tillbaka av omfattande nationella åtgärder för att underlätta permitteringar och tillfälliga neddragningar av arbetstiden för anställda på företag i svårigheter. Antalet arbetade timmar föll dramatiskt med 15 procent andra kvartalet 2020 och studsade sedan upp lika mycket tredje kvartalet. Åtgärderna har bidragit till att stabilisera arbetsmarknaden. Arbetslösheten i euroområdet steg med endast en knapp procentenhet från 7,4 till 8,1 procent mellan mars 2020 och januari 2021. Enligt GfK, ett konsultföretag, föll den genomsnittliga köpkraften mätt som disponibel inkomst i europeiska hushåll tillbaka med drygt 5 procent under året.

Preliminära siffror för Europa som helhet visar att BNP-förlusten uppgick till 6,4 procent för helåret 2020. Den europeiska ekonomin väntas återhämta sig med en tillväxt på 4,2 procent i år och 4,6 procent 2022, främst drivet av ökad privat

FRAMTIDSTRO I INDUSTRIEN Inköpschefsindex för tillverkningsindustrin

Not: >50 indikerar expansion, <50 indikerar kontraktion
Källor: Macrobond, IHS Markit, Business Sweden (2021)

konsumtion och investeringar. Tidigare förhoppningar om en stark återhämtning redan första halvåret i år var sannolikt alltför optimistiska. Det finns tvärtom en överhängande risk att utsikterna försämras om smittspridningen accelererar i en tredje våg och den pågående massvaccineringen försenas ytterligare, med nya nedstängningar av samhället som följd. Men framåt sommaren kan vi mycket väl få en mini-boom i ekonomin givet att restriktionerna kan lättas. Det finns ett uppdämt behov av såväl konsumtion som investeringar.

EU satsar. Den 23 april 2020 godkände EU:s finansministrar ett krispaket för unionen på totalt 540 miljarder euro. Programmet SURE (Support to mitigate Unemployment Risk in an Emergency) ger lånemöjligheter på totalt 100 miljarder euro och är avsett att stötta medlemsländers möjligheter att hålla uppe sysselsättningen genom tillfälliga permitteringar och arbetstidsförkortning. I februari 2021 hade Europeiska rådet beviljat medel på totalt 90 miljarder euro till 18 medlemsländer, med Italien, Spanien och Polen som största mottagare. Totalt 54 miljarder euro hade utbetalats.

I en nyskapad garantifond erbjuder Europeiska Investeringsbanken (EIB) lånemöjligheter på upp till 200 miljarder euro till främst små och medelstora företag. Genom den europeiska stabilitetsmekanismen (ESM) - ett finansinstitut som inrättades 2012 - ska euroländerna kunna låna medel upp till 2 procent av BNP, totalt 240 miljarder euro.

Den 21 juli förra året enades EU:s regeringschefer om ett återhämtningspaket för unionen - Next Generation EU - som uppgår till 750 miljarder euro jämnt fördelat mellan bidrag och lån. Huvuddelen av återhämtningspaketet består av en Recovery and Resilience Facility på 672 miljarder euro, främst avsett för offentliga investeringar i digitalisering och grön omställning. Regeringscheferna antog samtidigt EU:s långtidsbudget för 2021-2027 på 1 074 miljarder euro, där investeringar i forskning och innovation får en framträdande plats. Som respons på de nedreviderade inflationsutsikterna till följd av coronakrisen har Europeiska Centralbanken, ECB, utfäst sig att köpa värdepapper för 1 350 miljarder euro i ett Pandemic Emergency Purchase Programme (PEPP) till juni 2021.

OSÄKRA TILLVÄXTUTSIKTER

Tyskland. För den tyska ekonomin har återverkningarna av coronakrisen varit mildare än i de andra stora länderna i Europa. Regeringens och delstaternas åtgärder för att begränsa smittspridningen har bidragit till att hålla nere antalet inläggningar på sjukhus och dödstal. Samtidigt har statliga stöd bromsat en större ökning av arbetslösheten, som ökat måttligt från 5,0 procent i mars 2020 till 6,0 procent i februari i år. I september 2020 beslutade regeringen att förlänga permitteringsstödet till 31 december 2021. Arbetsmarknaden utvecklas fortfarande svagt. Hushållens efterfrågan är fortsatt dämpad av inkomstbortfall, krissparande och osäkerhet om den ekonomiska utvecklingen.

Produktionen i den exportorienterade tyska industrin föll med drygt 10 procent 2020. Men de senaste månaderna har det skett en återhämtning till följd av ökad efterfrågan, ökad varuexport och ett lyft i nybilsförsäljningen. Den växande styrkan i återhämtningen illustreras av inköpschefsindex för tillverkningsindustrin, som efter att ha stagnerat sedan oktober förra året studsade upp rejält för andra månaden i rad till 66,6 i mars, från 60,7 i februari. Delindex för tjänstesektorn noterade sin första expansion på sex månader med en uppstuds till 50,8, från 45,7 i februari. Den tyska tankesmedjan Ifo:s månatliga undersökning av företagens syn på affärsklimatet visar att framtidstron stärkts kontinuerligt sedan november 2020. Ännu en våg av smittspridning, nya mutationer av coronaviruset

och en försenad massvaccinering bidrar dock till osäkerheten om ekonomins utveckling, en osäkerhet som Tyskland delar med resten av Europa.

Tysklands BNP föll med 5,3 procent 2020. Till följd av den ökade ovissheten om framtiden spås en måttlig tillväxtrekyl på 3,8 procent i år som följs av ytterligare 4,3 procent nästa år, i en bred ekonomisk uppgång där ett stort lyft i privat konsumtion intar en särställning.

Frankrike. Fjolårets rad av hårda nedstängningar ledde till ett brett fall i ekonomisk aktivitet. Nedgången i privat konsumtion uppgick till drygt 7 procent, medan investeringarna och exporten föll med 10 respektive 16 procent. Inköpschefsindex för tillverkningsindustrin i Frankrike ökade dock till 58,8 i mars, vilket är den högsta noteringen sedan januari 2018. Delindex för tjänstesektorn ökade till 47,8.

För 2020 uppgick BNP-förlusten i den franska ekonomin till 8,2 procent. I år väntas en återhämtning resultera i ett lyft på 5,0 procent, främst drivet av en uppgång i privat konsumtion och en stark investeringstillväxt. För nästa år är prognosen en tillväxt på 4,6 procent, med en stor exportuppgång som viktigt bidrag.

NÖDLANDNING FÖR BREXIT

Storbritannien. Med hittills 120 000 dödsfall i covid-19 är landet det hårdast drabbade i Europa. Ekonomin har tyngts av tre nationella nedstängningar av samhället i mars och oktober 2020 samt

Brexit i mål med många frågetecken. Den 24 december 2020 enades EU:s och Storbritanniens förhandlare om ett frihandelsavtal, som också reglerar vissa andra delar av den framtida relationen mellan parterna, till exempel inom transporter och samarbete för att bekämpa internationell brottslighet. Genombrottet gjordes möjligt genom att Storbritannien backade från sina ursprungliga krav på fiskerättigheter medan EU backade från kravet på omedelbar retaliation om Storbritannien ansågs bryta mot överenskommelsen om en rättvis gemensam spelplan för standarder kring arbetsvillkor, miljö och statsstöd. Avtalet började gälla provisoriskt från den 1 januari 2021. EU-parlamentet behöver godkänna avtalet för att det ska kunna träda i kraft permanent.

Handelsavtalet omfattar endast varor, som ska handlas fritt utan tullar och kvoter. Avtalet är en framgång för främst fordonsindustrin och livsmedelsindustrin som annars skulle drabbats av relativt höga tullar. Dock införs icke-tariffära hinder som gränskontroller, tullklarering, ursprungsregler och veterinärintyg, vilket ökar kostnader och administrativt krångel för varuhandeln. De nya reglerna ska inledningsvis tillämpas generöst och skärpas efter hand.

En ny gräns mellan Storbritannien och EU upprättas i Irländska sjön. Nordirland kvarstår i EU:s inre marknad för varor och EU:s tullregler tillämpas i nordirländska hamnar. Detta innebär ökade kostnader för företag i resten av Storbritannien att handla med Nordirland. Nordirländska företag får å andra sidan fullt tillträde till den brittiska marknaden.

Tjänstehandeln ingår inte i avtalet, vilket innebär att Storbritanniens viktiga finansiella och audiovisuella (film och underhållning) sektorer inte får automatiskt tillträde till EU-marknaden, och vice versa. Leverantörer av digitala tjänster och inom e-handeln väntas stöta på ökade hinder. Även hanteringen av persondata är utelämnad från avtalet.

Brittiska medborgare som flyttat till kontinenten innan Storbritanniens formella utträde ur EU får fortsatt möjlighet att ansöka om medborgarskap i landet där de har sin hemvist. Från utträdesdatumet gäller Storbritanniens respektive EU:s och nationella regler för medborgare från tredje land. Brittiska medborgare behöver också fortsättningsvis visum för vistelse mer än 90 dagar och arbetstillstånd för resor och arbete i unionen.

Avtalet innebär också skapandet av 25 kommittéer och arbetsgrupper som efter hand ska ta fram gemensamma ramverk och överenskommelser på ett stort antal områden, inklusive för organiska produkter, sanitära och fytosanitära standarder för jordbruket, flygsäkerhet och offentlig upphandling.

i januari 2021, samtidigt som osäkerheten kring utfallet av Brexit-förhandlingarna har lagt extra sordin på stämningläget i näringslivet.

Regeringen har i flera steg lanserat statliga stimulanser till ekonomin på närmare 280 miljarder pund under 2020, varav drygt 70 miljarder pund har gått till permitteringsstöd, där staten står för 80 procent av lönekostnaden. Arbetslösheten har hållits nere på 5 procent.

BNP-förlusten uppgick till nästan 10 procent för helåret 2020, ett rekordartat fall som i Europa endast överträffas av Spanien. En ljuspunkt är att landets massvaccinering mot coronaviruset genomförs i oväntat snabb takt, varför regeringen har kunnat avisera en gradvis avveckling av den senaste nedstängningen till sommaren. I år väntas ekonomin studsa tillbaka med en tillväxt på 5,9 procent, följt av en konsumtionsledd uppgång med ett BNP-lyft på 6,5 procent 2022.

SVÅRT LÄGE I SÖDRA EUROPA

Italien. BNP föll med 8,9 procent 2020 i ett dramatiskt tapp för privat konsumtion och export. Efter en mindre återhämtning tredje kvartalet i fjol väntas en återgång till recession fjärde kvartalet som fortsätter över första kvartalet 2021. Årets väntade rekyl ger en tillväxt på 4,6 procent, följt av 4,5 procent tillväxt 2022. Arbetslösheten ökade något till 9 procent i december, medan ungdomsarbetslösheten uppgick till höga 30 procent. Statens budgetunderskott landade på 9,5 procent för 2020, i ett läge där landets statskuld stiger till 160 procent av BNP. Valet av den förre ECB-chefen Mario Draghi som ny premiärminister har ökat förhoppningarna bland bedömare att Italien ska genomföra nödvändiga reformer och bryta den ekonomiska stagnationen som pågått under en längre tid. Draghis regering får bland annat uppgiften att besluta om vilka satsningar ska göras för de 200 miljarder euro som landet tilldelas i EU:s långtidsbudget.

Spanien. Den spanska ekonomin fick erfara det kraftigaste BNP-fallet i Europa i fjol. Fallet uppgick till rekordhöga 11 procent, i en bred nedgång för privat konsumtion, investeringar och export, inklusive en kollaps i intäkterna för den viktiga besöksnäringen som svarar för drygt 12 procent av BNP. Antalet utländska turister i Spanien minskade med 85 procent förra året. Arbetslösheten uppgick till 16 procent i januari, medan ungdomsarbetslösheten liksom i Italien uppskattas till över 30 procent. BNP väntas växa med 5,8 procent i år och 6,2 procent 2022 i en bred ekonomisk återhämtning. En större uppgång för den utländska turismen väntas dröja till nästa år.

CENTRAL- OCH ÖSTEUROPA DRABBAT I EN ANDRA VÅG

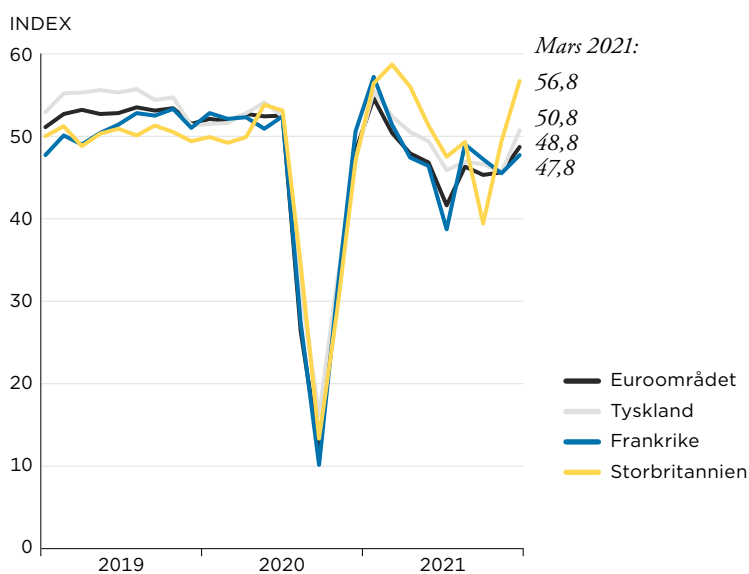
I Central- och Östeuropa var smittspridningen länge betydligt lägre än i Västeuropa tack vare snabbt införda restriktioner som också verkade följas av medborgarna. Pandemins andra våg

slog dock med början under hösten mycket hårt mot flera östeuropeiska länder. Den ekonomiska nedgången är ändå genomgående mildare än i Västeuropa, med en större stabilitet i hushållens konsumtion och på arbetsmarknaden. Industrin går relativt starkt parallellt med ett stort efterfrågestyrt fall i tjänstesektorn. En hög användning av EU-medel har underbyggt aktiviteten i byggindustrin. Återhämtningen får extra stöttning genom att länderna är några av de största förmånstagarna i EU:s nya återhämtningspaket.

Preliminära siffror visar att Polens BNP föll tillbaka med 2,7 procent 2020. Prognosen är en expansion med 3,5 procent i år och 4,6 procent nästa år. I Ungern uppgick BNP-förlusten till 5,1 procent 2020, som väntas vändas i en tillväxt på 4,8 procent i år och 4,5 procent 2022. I det hårt coronadrabbade Tjeckien vek ekonomin med 5,6 procent förra året och väntas expandera med 3,3 procent i år och 4,5 procent nästa år. Det är en återhämtning i privat konsumtion, stigande investeringar och en förbättrad exportmarknad som ska lyfta Central- och Östeuropa.

Den ryska ekonomin krympte med måttliga 3,1 procent under 2020. Nedgången mildrades av en begränsad nedstängning av samhället och statliga stimulanspaket. Privat konsumtion och investeringar föll kraftigt tillbaka, medan nettoexporten stöttade ekonomin. Bortfallet för statens oljeintäkter begränsades av att oljepriset klättrade tillbaka till tidigare nivåer efter en brant nedgång mellan februari och maj förra året. I år väntas BNP-tillväxten bli 2,5 procent, för att sedan öka något till 2,6 procent 2022.

SNART I NORMALLÄGE? Inköpschefsindex för tjänstesektorn

Not: >50 indikerar expansion, <50 indikerar kontraktion
Källor: Macrobond, IHS Markit, Business Sweden (2021)

NORDEN MINST PÅVERKAT

De nordiska länderna har klarat sig förhållandevis väl under pandemin och betydligt bättre än de flesta länderna i Europa. Sverige drabbades initialt hårt av pandemin med höga dödstal men har inte stängt ner samhället helt. Tillsammans med stödåtgärder så som korttidspermittering, omställningsstöd och stöd för sänkta lokalhyror, begränsades BNP-fallet till 3 procent. Andra halvåret i år breddas tillväxten till att omfatta även tjänstesektorn i större uträkning och BNP-tillväxten tar mer fart. I år växer BNP med 4 procent och nästa år med 3,5 procent.

I Finland har en framgångsrik smittbekämpning i kombination med milda restriktioner resulterat i en måttlig nedgång i ekonomin, som

backade med 2,8 procent förra året. Trots viss motvind för återhämtningen i exporten är prognosen en BNP-tillväxt på 2,0 procent 2021 och 2,5 procent 2022. Återhämtningen i den danska ekonomin fördröjs av en ny hård nedstängning av samhället i en andra våg av smittspridning. BNP-förlusten uppgick till 3,3 procent 2020, som vänds i en förväntad tillväxt på 1,6 procent i år och 3,3 procent nästa år. Norge har haft begränsade ekonomiska följder av de införda, mycket strikta restriktionerna. Smittspridningen i samhället är mycket låg. Industrin håller upp relativt väl medan tjänstesektorn sviktar. BNP föll med endast 1,3 procent 2020, medan tillväxten väntas uppgå till 2,4 procent i år och 2,5 procent 2022.

NORD-AMERIKA

MASSIV ÅTERHÄMTNING I SIKTE

USA. Landet präglas av coronapandemin som hittills krävt 560 000 liv och en alltmer tillspetsad politisk polarisering. Utgången av presidentvalet i november som resulterade i att Joe Biden blev USA:s nya president följdes i efterspelet av Trump-anhängares stormning av kongressen och riksrettsförfarandet mot den förra presidenten. En lugnare period har infunnit sig i och med att den nya administrationen har installerats och börjat arbeta.

Efter en tillfällig återhämtning tredje kvartalet gick den amerikanska ekonomin in i 2021 med endast måttligt momentum, hämmad av en förnyad våg av smittspridning. Hushållens konsumtion dämpades av fortsatta restriktioner på delstatsnivå, en svagare utveckling på arbetsmarknaden och minskade federala inkomststöd. Stor inhemsk efterfrågan på varor lyfte importen, medan exporten fortfarande tyngdes av en sviktande världsmarknad. Stigande priser på bostadsmarknaden och starkare investeringstryck signalerar dock om ett kommande konjunkturuppsving. Ledande indikatorer som inköpschefsindex pekar uppåt. Kraftigt fallande smittspridning och dödstal i kombination med hög vaccinationstakt och ett jättelikt stödpaket stärker optimismen bland konsumenter och i näringslivet.

BNP-förlusten på 3,5 procent för helåret 2020 blev inte så stor som många bedömare befarat. En successiv upprevidering av prognosen har skett i takt med en mer positiv utveckling än väntat på arbetsmarknaden och för hushållens disponibla inkomster. Offentliga stimulans- och räddningspaket på totalt 3 300 miljarder USD under året

- *Epicentrum för pandemin*
- *Lapptäcke av åtgärder ger olika takt i återhämtningen*
- *Stödpaket bäddar för mini-boom i USA*

har hållit uppe konsumtionen och bidragit till att driva ekonomin.

Arbetslösheten som nådde sin topp på 15 procent i april 2020 har fallit till 6,7 procent i februari i år. En ökning av sysselsättningen har framför allt skett i detaljhandeln, inom affärstjänster och fritids- och besöksnäringarna, vilket speglar det faktum att hushållens och näringslivets aktiviteter och konsumtion börjar återgå till det normala. Men trots upphämtningen har närmare 10 miljoner arbetstillfällen gått förlorade sedan förra våren. Finansdepartementet och amerikanska centralbanken Federal Reserve räknar med att arbetslösheten i verkligheten uppgår till 10 procent då många arbetssökande har lämnat arbetskraften under coronakrisen. Senast arbetslösheten i USA nådde denna nivå var i slutet av 2009, under finanskrisen.

Vid ett extrainsatt möte 15 mars 2020 sänkte centralbanken Federal Reserve styrräntan med 100 punkter till spannet 0-0,25 procent samtidigt som kassakraven på bankerna sänktes till 0 procent. Styrräntan har hållits oförändrad sedan dess. Mellan mars och december 2020 ökade Feds portfölj av värdepapper med 2 700 miljarder USD i en massiv utlåning för att stötta företag och hushåll. I samband med sitt senaste räntebesked betenade Fed att den inflationsuppgång man har sett bedöms vara tillfällig. Vidare poängterades att både målet om full sysselsättning och en varaktigt högre inflation måste vara uppfyllda innan en räntehöjning blir aktuell. Majoriteten av Fed-ledamöterna ser en första räntehöjning bortom 2023. Det är dock viktigt att komma ihåg att detta inte är ett löfte från Fed. Om förutsättningarna skulle förändras kan en räntehöjning komma tidigare.

Kickstarten. I början av mars godkände kongressen Biden-administrationens lanserade stödpaket för ekonomin, American Rescue Plan, som uppgår till 1 900 miljarder USD. Stödpaketet innebär 1 400 USD i nya utbetalningar till hushållen, att läggas till 1 200 USD i Trumps CARES Act från mars 2020 och 600 USD som kongressen enades om i december förra året.

Stödpaketet förlänger ett extra arbetslöshetsunderstöd på 300 USD i veckan till 19 miljoner amerikaner från mars till augusti 2021. Paketet öronmärker också 350 miljarder USD att täcka ökade utgifter för delstaterna till följd av pandemin, ett behov som verkar ha minskat i takt med en pågående återhämtning i ekonomin och större skatteintäkter än förväntat. Medel avsätts till hyresbidrag, skattelättnader för hushåll med barn samt till distribution av vaccin mot covid-19. Drygt 90 procent av stödpaketet faller ut under 2021. Enligt konsultföretaget Moody's Analytics uppgår de sammanlagda federala stöden till ekonomin från början av pandemin till närmare 25 procent av BNP.

ETT JÄTTELIKT STÖDPAKET

AMERICAN RESCUE PLAN	mdr USD
Direktstöd till hushållen (1 400 USD/person)	425
Stöd till delstater och lokala myndigheter	350
Extra arbetslöshetsunderstöd	290
Stöd till skolor	170
Testning och distribution av covid-19-vaccin	160
Skattelättnad för barnfamiljer	149
Stöd för sjukfrånvaro	84
Stöd till småföretag	50
Stöd för hemmavaror med barn	38
Hysesbidrag	35
Övrigt	144
Totalt	1 895

Källor: Moody's Analytics, Business Sweden (2021)

Prognosen för USA är en mini-boom i ekonomin till sommaren, när ackumulerat sparande används till konsumtion samtidigt som offentliga stimulanser och en mycket hög investeringstakt eldar på ekonomin. BNP väntas lyfta med hela 7,0 procent 2021 och 3,0 procent 2022.

NEDTRAPPNING AV HANDELSKONFLIKTERNA?

Den nya Biden-administrationen väntas bidra till ett nytt lugn i den internationella handelspolitiken efter fyra turbulenta år med president Trump. USA väntas dock hålla trycket uppe mot Kina med fortsatta straffullar på de flesta kinesiska varor. Men fler undantag från tullarna kommer sannolikt att göras efter krav från det amerikanska näringslivet. Det så kallade Fas 1-avtalet, som syftar till att minska USA:s handelsunderskott med Kina och innehåller kinesiska åtaganden att öka importen amerikanska varor, har hittills haft liten effekt. För helåret 2020 uppgick värdet av den amerikanska varuexporten till Kina som täcks av avtalet till 94 miljarder USD, eller knappt 60 procent av det uppsatta målet.

De ekonomiska och handelspolitiska sanktionerna mot Ryssland kommer att trappas upp. Biden har aviserat att USA åter kan ansluta sig till det internationella avtalet från 2015 om att avveckla Irans kärnenergiprogram (Joint Comprehensive Plan of Action, JCPOA) om förutsättningarna är de rätta. En uppgörelse skulle innebära hävandet av en rad handelspolitiska sanktioner mot Iran.

Biden har meddelat att USA:s handelspolitik kommer att bygga på samarbete med allierade, som EU och Japan, och sträva efter multilaterala eller plurilaterala lösningar. Trump-administrationens hot om biltullar kommer därför sannolikt inte att upprepas. USA kan väntas bidra konstruktivt till en nödvändig reformering av världshandelsorganisationen WTO och på kort sikt medverka till att organisationens överprövningsorgan vid tvister åter fås att fungera. Under president Trump stoppade USA tillsättningen av nya domare till tvistlösningssystemet.

Biden-administrationen kommer av allt att döma driva hårdare krav på rättvisa arbetsvillkor i framtida frihandelsavtal. Mexiko tvingades efter sin ratificering av USMCA (United States Mexico Canada Agreement) till eftergifter i form av ändringar i arbetslagstiftningen, detta för att tillmötesgå kraven från demokraterna i kongressen.

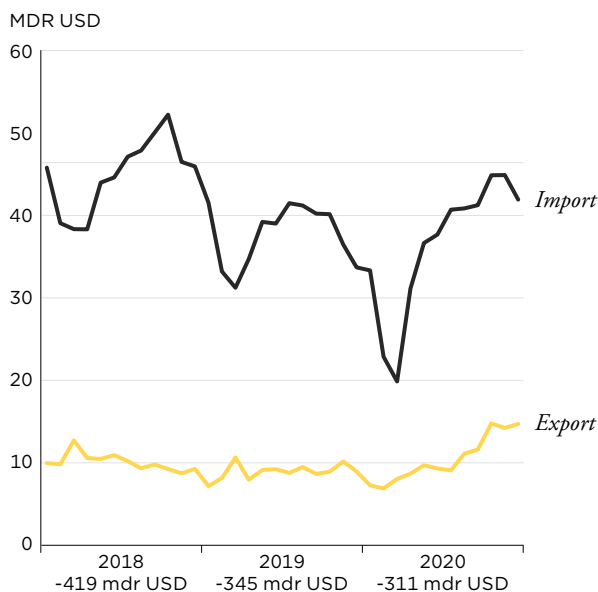
De nya, samarbetsinriktade intentionerna till trots verkar Biden-administrationen inte lägga särskilt stor vikt vid handelspolitiken i dagsläget. Några stora initiativ är heller inte att vänta då inrikespolitiken och demokraternas program för återuppbyggnaden av USA, "Build back better", upptar administrationens uppmärksamhet. Bidens uttalade politiska fokus är att stötta amerikanska medelklassfamiljer, som enligt en ganska samstämmig opinion i USA har drabbats hårt av globaliseringen, med för landet snedfördelande ekonomiska effekter, avindustrialisering och stagnerande produktivitet. Den nya administrationen har därför utlovat att lyfta USA:s konkurrenskraft genom stora satsningar på energi, utbildning och infrastruktur. En av Bidens första åtgärder som president var att skärpa tillämpningen av Buy American Act, en lagstiftning från 1930-talet som ska tillse att den årliga federala upphandlingen på 600 miljarder USD prioriterar amerikanskproducerade varor och tjänster.

GRANNSÄMJAN FÖRBÄTTRAD

Den politiska relationen mellan USA och Kanada präglas av snabb islossning efter Trump-årens djupfrysning, även om premiärminister Trudeau har riktat kritik mot Bidens beslut att stoppa bygget av oljeledningen XL Keystone, som skulle ha skapat många arbetstillfällen i Kanada.

Mexikos president AMLO var en av få världsledare som dröjde tills elektorsrösterna räknats med att gratulera Biden till valsegern. Mot en

LÅNGT TILL BALANS USA:s varuhandel med Kina

Not: Alla siffror i löpande priser
Källor: US Census Bureau, Business Sweden (2021)

nationalistisk mexikansk agenda står Bidens betoning av förnybar energi, demokrati och mänskliga rättigheter i politiken gentemot Latinamerika. AMLO hyllade dock Bidens beslut att stoppa utbyggnaden av muren mot Mexiko.

Kanada. BNP föll med 5,4 procent 2020 under ett kraftig nedgång i privat konsumtion och investeringar. Fallande efterfrågan på landets viktigaste exportmarknad USA slog mot industriproduktionen, som minskade med drygt 8 procent. Arbetslösheten nådde sin topp på 13,7 procent i maj 2020 för att sedan successivt falla tillbaka till 8,2 procent i februari i år, mycket tack vare stora arbetsmarknadsstöd från staten och provinserna, som i motsats till amerikanska delstater tillåts lånefinansiera sina utgifter. Ett snabbt förbättrat hälsoläge, pågående massvaccinering och draghjälp från ett väntat uppsving i den amerikanska ekonomin ger en BNP-tillväxt på 5,5 procent 2021 och 3 procent 2022.

Mexiko. Med närmare 200 000 dödsfall är landet det tredje hårdast drabbade i världen av coronapandemin, efter USA och Brasilien. BNP-förlusten uppgick till 8,5 procent 2020, med ett fall i privat konsumtion på 11 procent och i investeringarna på 18 procent. Milda restriktioner har möjliggjort relativt normal aktivitet i näringslivet, men avsaknaden av statliga stöd och stimulanser under krisen har inneburit umbäranden för hushållen och ekonomin. BNP väntas lyfta med 5,6 procent 2021 och 3,6 procent 2022 i takt med att smittspridningen trycks tillbaka och den amerikanska marknaden på nytt agerar draglok för exportindustrin.

SYDAMERIKA I CORONAVIRUSETS GREPP

Brasilien. Trots hittills nästan 300 000 dödsfall till följd av coronaviruset, en ny kraftig våg i inledningen av 2021 och en överbelastad sjukvård har president Bolsonaro's regering varit ovillig att agera för att begränsa smittspridningen. I trots mot bristen på federala åtgärder har lokala restriktioner istället införts i många delstater. Direkta statliga stöd till den dryga tredjedelen hushåll med lägst inkomster genom så kallade corona vouchers har

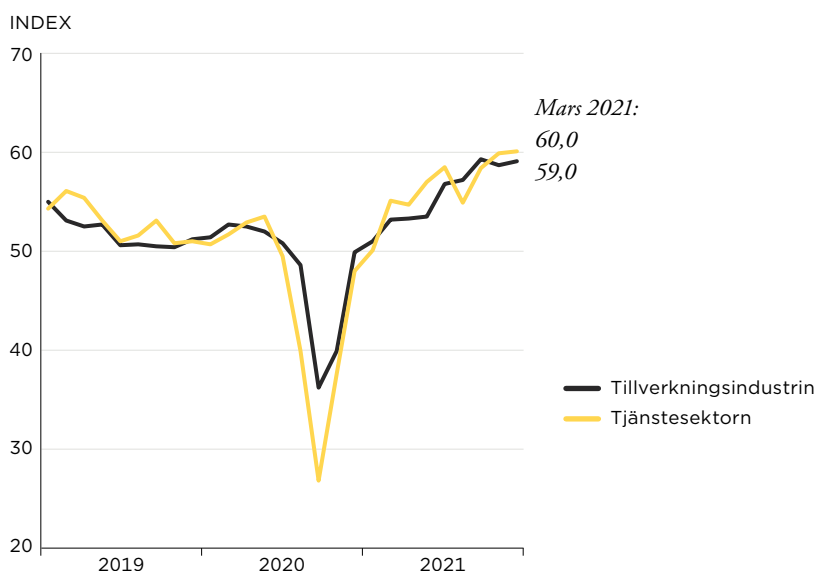
bidragit till att hålla uppe konsumtionen, men en stor utmaning framåt är att stödet avslutades i januari 2021.

Ett redan stort strukturellt budgetunderskott ökade till massiva 14 procent 2020 samtidigt som statsskulden steg till 90 procent, dock exponerad med endast 3 procent i utländsk valuta. BNP-förlusten landade på 4,4 procent 2020. Prognosen är en tillväxt i ekonomin på 3,8 procent 2021 och 2,1 procent 2022.

Övriga Sydamerika. På den coronatyngda sydamerikanska kontinenten befinner sig Venezuelas ekonomi i fritt fall, med en BNP-förlust för helåret 2020 på 35 procent. Problemlandet Argentina och den tidigare snabbväxaren Peru noterade tvåsiffriga procenttal i nedgången förra året.

För Sydamerika totalt uppgick BNP-förlusten till 6,9 procent 2020. I år väntas ekonomin studsas upp med 5,2 procent, för att sedan växa med 3,2 procent 2022.

TJÄNSTESEKTORN LYFTER USA, inköpschefsindex

Not: >50 indikerar expansion, <50 indikerar kontraktion
Källor: Macrobond, IHS Markit, Business Sweden (2021)

ASIEN

ASIEN EN TILLVÄXTMOTOR

Kina. Efter att ha nedkämpat utbrottet i staden Wuhan under våren 2020 har landet varit framgångsrikt i att hålla smittspridningen till ett minimum. Totalt har Kina vidkänts knappt 5 000 dödsfall.

Kina är ett av de få länder i världen som under pandemiåret hade en positiv BNP-tillväxt. BNP-ökningen stannade dock på 2,3 procent 2020, vilket var den svagaste tillväxten på över 40 år. De införda restriktionerna kunde efter initiala störningar hanteras av industrin men har slagit förhållandevis hårt mot hushållen. Industriproduktionen ökade under fjolåret med närmare 3 procent samtidigt som privat konsumtion föll med 3,4 procent. Nedgången i detaljhandeln landade på knappt 4 procent. I tjänstesektorn var restaurangbranschen en av de hårdast drabbade med ett intäktsbortfall på 17 procent.

Hushållens disponibla inkomst ökade nominellt med 4,7 procent 2020. I de övre inkomstskikten gick en stor andel av inkomstökningen till sparande. Arbetslösheten i storstadsregionerna föll tillbaka till 5,2 procent i december 2020 från toppnoteringen på 6,2 procent i februari samma år. I statistiken ingår inte egenföretagare och uppskattningsvis 300 miljoner migrantarbetare, vilket innebär att arbetslöshets-siffrorna underskattas.

Investeringarna hölls uppe genom offentliga satsningar på infrastruktur och en generös statlig kreditgivning, samtidigt som regeringen stramade åt utlåningen på den glödgheta fastighetsmarknaden. Efter den senaste sänkningen i februari 2020 har Bank of China hållit styrräntan oförändrad på 3,85 procent.

Kinas export gick emot strömmen och ökade med 2,3 procent förra året. Många kinesiska produkter efterfrågades på en krympande exportmarknad som präglades av pandemin: sjukvårdsmaterial, hemelektronik, möbler och annan inredning. Kinas handelsöverskott uppgick till 535 miljarder USD 2020, vilket är nära en rekordsiffra.

Investeringar, industriproduktion och export utvecklades starkt i slutet av förra året och i inledningen av 2021. Tillväxten i privat konsumtion var mer dämpad till följd av fortsatta restriktioner för att stävja smittspridning. I takt

- *Ekonomiska skadan av pandemin begränsad*
- *Industrin i expansionsfas*
- *Kinas uppväxling lyfter regionen*

med att världsekonomin återhämtar sig väntas ett exportlyft på 12 procent i år. Investerings-takten stiger parallellt med en kraftigt ökande efterfrågan på den kinesiska hemmamarknaden, som sporras av en successiv öppning av samhället och ökat hushållssparande som används till konsumtion. Privat konsumtion väntas skjuta i höjden med en ökning på 10 procent i år. Inflationen blir fortsatt måttlig med en ökning av konsumentpriserna som understiger 2 procent. Prognosen är ett tillväxtlyft i Kinas BNP på 8,9 procent 2021 och 5,4 procent 2022.

Regeringen meddelade i februari att målsättningen är en ekonomisk tillväxt i landet på över 6 procent för 2021. I den nya femårsplanen för 2021-2025 nämns inga mål för den ekonomiska tillväxten annat än den ska vara ”rimlig”. Istället fokuserar regeringen på att skapa arbetstillfällen i storstadsregionerna, med målsättningen att arbetslösheten ska hållas under 5,5 procent.

Japan. Landet hade under större delen av förra året en låg smittspridning med relativt få dödsfall. Samtidigt begränsades regeringens åtgärder till uppmaningar och rekommendationer till befolkningen, då Japans konstitution inte medger en nedstängning av samhället. I april och maj 2020 utlyste regeringen nationellt katastroftillstånd med uppmaningen att alla som kunde skulle stanna hemma.

Regeringen lanserade samtidigt ett stort stimulanspaket för ekonomin som bland annat innehöll direkta utbetalningar av motsvarande 950 USD till alla medborgare.

Trots att samhället i stora delar hållits öppet är landet inte opåverkat av pandemin. Under slutet av 2020 accelererade smittspridningen i en andra våg och en nytt katastroftillstånd utlystes i inledningen av 2021. Stor osäkerhet råder om sommarens OS i Tokyo kommer att kunna genomföras under önskade former.

Fallande privat konsumtion och investeringar bidrog till en BNP-förlust på 4,9 procent 2020. Industriproduktionen föll med drygt 10 procent, under trycket av en exportnedgång på 12 procent. Prognosen är en svag återhämtning i ekonomin med 2,7 procent tillväxt i år och 2,2 procent 2022.

Indien. Upprepade nationella nedstängningar och hårda restriktioner på delstatsnivå bidrog till att sänka BNP med 7 procent förra året, ett hårt slag mot landets redan vacklande ekonomi.

Privat konsumtion minskade med 9 procent medan investeringarna föll med hela 15 procent. Konsumentpriserna ökade med 6,6 procent under året, då pandemins dämpande effekt överflyglades av kraftiga prisstegringar på livsmedel och bränsle.

Utrikeshandeln krympte kraftigt i en nedgång för exporten med drygt 9 procent och för importen med 17 procent.

Fattigdomen, arbetslösheten och undernäringen i landet är på uppgång. Efter förra årets återhållsamhet i stöttningen av landets ekonomi signalerar regeringen om en mer expansiv finanspolitik i statsbudgeten för 2021. Centralbanken Reserve Bank of India väntas under året sänka styrrentan med upp till en procentenhet från nuvarande 4,00 procent.

Ett omfattande vaccinationsprogram siktar på en immunisering av 300 miljoner invånare till sommaren i en förhoppning att få pandemin under kontroll. Indien är med 160 000 dödsfall det fjärde hårdast drabbade landet i världen, men sett till befolkningens storlek har coronaviruset hittills haft begränsat genomslag.

Prognosen är ett tillväxtlyft på höga 11,8 procent i år och 6,1 procent nästa år, drivet av ett kraftigt uppsving för privat konsumtion och investeringar.

Syd Korea. Landet var ett av de först drabbade länderna med flera uppmärksammade klusterutbrott av coronaviruset. Hårda restriktioner och omfattande insatser för smittspårning har tryckt tillbaka smittspridningen och hållit ner antalet dödsfall till under 2 000.

BNP föll tillbaka med en knapp procent 2020 i en tillbakagång för privat konsumtion och exporten. Investeringarna noterade en mindre uppgång samtidigt som industriproduktionen stagnerade. Arbetslösheten ökade till 5,6 procent i januari 2021, den högsta nivån på 20 år.

En återhämtning väntas ske under året, stöttad av återvändande optimism bland konsumenterna, ett brett vaccinationsprogram och ett uppsving för exporten, inklusive för landets viktiga elektronikprodukter.

BNP-tillväxten väntas uppgå till 3,3 procent i år och 3,4 procent nästa år.

Indonesien. Med omfattande smittspridning och 40 000 dödsfall är landet det hårdast drabbade av coronapandemin i Sydostasien

BNP-förlusten uppgick till 2,1 procent 2020. Privat konsumtion och investeringar backade med 2,7 procent respektive 4,9 procent. Nedgången i exporten på knappt 8 procent förbleknade i jämförelse med importnedgången på nära 15 procent.

Förnyade restriktioner för att parera en ny våg av smittspridning i kombination med låg vaccinationstakt fördröjer återhämtningen. Regeringens

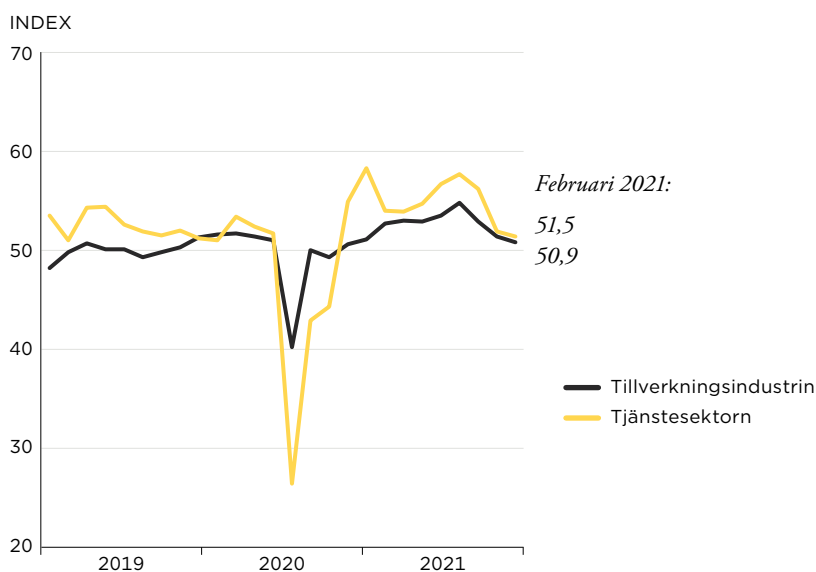
satsning på att stärka infrastrukturen ligger fast, med en lansering i juli 2020 av ytterligare 60 stora projekt, däribland nya flygplatser och dammar, för 100 miljarder USD.

I takt med att den inhemska efterfrågan tar fart och utsikterna förbättras på landets viktigaste exportmarknader Kina, USA och Sydostasien väntas ekonomin väntas studsa tillbaka i en tillväxt på 4,7 procent i år, som sedan ökar till höga 7,0 procent 2022.

Övriga Asien. Taiwans BNP-tillväxt uppgick till 3,1 procent 2020 i en styrkeuppvissning av landets elektronikindustri och export. En utbredd användning i samhället av digitala verktyg för spårning och övervakning har bidragit till att hålla nere smittspridningen till ett minimum. Prognosen ger en tillväxt på 4,3 procent i år och 2,4 procent 2022. I Thailand föll BNP med 6,1 procent förra året, bland annat till följd av totalt stillestånd i landets viktiga turistnäring. En tillväxt på 4 procent väntas i år och med 6 procent nästa år, men det kan dröja till 2024 innan turismsektorn är fullt återhämtad.

Singapores BNP backade med 5,4 procent i ett djupt fall för privat konsumtion och investeringar. En lika stor tillbakastuds är förväntad i år och nästa år, med en tillväxt i ekonomin på 6 respektive 3,2 procent. Malaysias ekonomi krympte med 5,6 procent 2020, i en tillbakagång för privat konsumtion och ett kraftigt fall för investeringarna. För i år väntas ett BNP-lyft på 5,5 procent, som ökar ytterligare till 6,7 procent nästa år. Regeringen har lagt en mycket expansiv budget för 2021

I VÄNTAN PÅ BOOMEN?
Kina, inköpschefsindex

Not: >50 indikerar expansion, <50 indikerar kontraktion
Källor: Macrobond, IHS Markit, Business Sweden (2021)

som innefattar lönebidrag till företag, direkta bidrag till hushållen och diverse skattelättnader. Vietnams ekonomi accelerade i slutet av 2020 under ett år där tillväxten landade på 2,9 procent. Landets industri gynnades av en återhämtning på de viktigaste exportmarknaderna USA och Kina, medan tjänstesektorn sviktade i ett totalstopp

för turistnäringen. Utsikterna för 2021 är en tillväxt på 7,7 procent som mattas något till 6,7 procent 2022.

För Asien och Oceanien totalt föll BNP med 1,1 procent 2020. I år väntas ekonomin återfå styrkan med en tillväxt på 6,8 procent, för att sedan växa med 4,7 procent 2022.

Steg mot frihandel. Det nya regionala frihandelsavtalet RCEP (Regional Comprehensive Economic Partnership) undertecknades den 15 november 2020. Avtalet slöts mellan ASEAN-länderna (Brunei, Filippinerna, Indonesien, Laos, Kambodja, Malaysia, Myanmar, Singapore, Thailand och Vietnam) och Australien, Japan, Kina, Nya Zeeland och Sydkorea. RCEP samlar 30 procent av global BNP och är därmed det största frihandelsavtalet i världen utanför WTO. Det är också det första frihandelsavtalet mellan Kina, Japan och Sydkorea.

Avtalet syftar till att minska eller avveckla tullarna mellan avtalsparterna under en tidsperiod om 20 år, liksom att successivt förenkla tullprocedurerna för varuhandel mellan parterna. Avtalet förbjuder icke-tariffära handelshinder för varor mellan parterna andra än de som är godkända i WTO. Avtalets bestämmelser om ursprungsregler ger incitament för ökad sourcing av insatsvaror mellan länder i regionen.

RCEP omfattar även tjänstehandel, personrörlighet, investeringar, immateriella rättigheter och offentlig upphandling. Avtalet har också en tvistlösningsmekanism.

Avtalet väntas träda i kraft i början av 2022, efter ratificering av ett föreskrivet minimum av avtalspartners.

EU och Kina sänker investeringshinder. Den 30 december 2020 tecknade EU och Kina en principöverenskommelse om ett investeringsavtal. Avtalet reglerar inte handel med varor, som hanteras av WTO:s regelverk, utan syftar främst till att ta bort vissa hinder för investeringar hos båda parter. Vissa sektorer som förut varit helt stängda för investeringar kommer därmed öppnas och i andra tas krav på samägande och begränsade investeringsnivåer bort. Avtalet medför förbättrade möjligheter att investera inom både tillverkningsindustri (som motorfordon, telekom och sjukvårdsutrustning) och tjänstesektorer (som datortjänster, finansiella tjänster och molntjänster). Parterna ska också ta bort vissa restriktioner i personrörligheten vilket gör det lättare för europeiska företag att låta chefer och specialister arbeta i Kina.

Parterna har kommit överens om att tillämpa regler om transparens i statsstöd och att inte tvinga utländska företag att lämna ifrån sig teknologi. De har dessutom gjort åtaganden inom hållbar utveckling, både när det gäller klimat och arbetsvillkor. EU och Kina ska också försöka nå en överenskommelse om investeringskydd inom två år efter det att avtalet signeras. Sverige har sedan tidigare ett avtal om investeringskydd med Kina som gäller fram tills dess att ett nytt avtal träder i kraft.

För att säkerställa att båda parter lever upp till sina åtaganden i avtalet ska en mellanstatlig tvistlösningsmekanism inrättas. Innan avtalet kan träda i kraft måste det dock juridiskt granskas, översättas samt godkännas av Kina, EU-parlamentet och Europeiska unionens råd. Avtalet ska enligt plan träda i kraft i slutet av 2022, men hastigt försämrade politiska relationer mellan parterna gör ratificeringen i EU-parlamentet osäker

APPENDIX

LAND	Svensk varuexport, löpande priser			BNP-tillväxt, fasta priser, %			Inflation, %
	Export 2020, mdr SEK	Förändring 2019-2020, %	Andel av svensk export 2020, %	2020	2021p	2022p	2020
Europa							
Sverige				-3,0	4,0	3,5	0,5
Danmark	108,3	2,9	7,6	-3,3	1,6	3,3	0,4
Estland	11,4	-12,4	0,8	-2,7	3,8	5,8	-0,6
Finland	100,6	-7,6	7,1	-2,8	2,0	2,5	0,3
Frankrike	58,3	-5,1	4,1	-8,2	5,0	4,6	0,5
Italien	38,4	-7,8	2,7	-8,9	4,6	4,5	-0,1
Lettland	5,6	5,3	0,4	-4,5	4,0	3,8	0,4
Litauen	9,4	-13,7	0,7	-1,7	3,2	4,6	1,9
Nederländerna	73,7	-7,5	5,2	-3,8	2,9	3,1	1,3
Norge	152,2	-6,4	10,7	-1,3	2,4	2,5	1,3
Polen	48,0	-2,7	3,4	-2,7	3,5	4,6	3,4
Ryssland	18,6	-14,9	1,3	-3,1	2,5	2,6	3,4
Spanien	26,1	-13,7	1,8	-11,0	5,8	6,2	-0,3
Storbritannien	73,4	-10,4	5,1	-9,9	5,9	6,5	0,9
Tjeckien	11,3	-11,9	0,8	-5,6	3,3	4,5	3,2
Tyskland	151,4	-4,9	10,6	-5,3	3,8	4,3	0,5
Amerika							
Brasilien	10,0	5,9	0,7	-4,4	3,8	2,1	3,2
Chile	3,0	-19,5	0,2	-6,1	6,4	3,1	3,0
Colombia	1,1	-13,9	0,1	-6,8	6,7	5,0	2,5
Kanada	10,4	-10,3	0,7	-5,4	5,5	3,0	0,7
Mexiko	5,7	-22,6	0,4	-8,5	5,6	3,6	3,4
USA	120,7	-0,1	8,5	-3,5	7,0	3,0	1,2
Asien och Oceanien							
Australien	16,1	-8,5	1,1	-2,4	3,5	2,8	0,9
Indien	9,7	-24,0	0,7	-7,0	11,8	6,1	6,6
Indonesien	2,8	-22,1	0,2	-2,1	4,7	7,0	2,0
Japan	23,1	-7,6	1,6	-4,9	2,7	2,2	0,0
Kina	78,3	9,4	5,5	2,3	8,9	5,4	2,5
Malaysia	2,6	-18,6	0,2	-5,6	5,5	6,7	-1,1
Sydkorea	14,3	1,9	1,0	-0,9	3,3	3,4	0,5
Taiwan	5,3	9,5	0,4	3,1	4,3	2,4	-0,2
Thailand	5,5	20,1	0,4	-6,1	4,0	6,0	-0,8
Vietnam	2,0	5,7	0,1	2,9	7,7	6,7	3,2
Mellanöstern, Turkiet och Afrika							
Förenade Arabemiraten	8,9	1,3	0,6	-7,7	0,0	5,5	-2,1
Saudiarabien	9,6	8,2	0,7	-4,2	1,9	4,7	3,4
Sydafrika	6,5	-22,9	0,5	-7,3	2,0	3,9	3,3
Turkiet	14,8	12,7	1,0	1,8	5,1	3,1	12,3

Källor: Oxford Economics, SCB, Business Sweden (2021)

*We help Swedish companies grow global sales and
international companies invest and expand in Sweden.*

BUSINESS-SWEDEN.COM

BUSINESS SWEDEN Box 240, SE-101 24 Stockholm, Sweden
World Trade Center, Klarabergsviadukten 70
T +46 8 588 660 00 info@business-sweden.se
www.business-sweden.com